בותני' הכי גרסינן בסדר המשנה אחין השוחפין שנפל אחד מהן

לאומנות. אומנות המלך שמחמת אביו נפל לאומנות זו שכן

מנהג המלך מעמיד מבית זו מוכס חדש אחד ומבית זו חדש אחד וכן

מכל בתי העיר: נפל לאמלע. כל זמן שהנו בתפוסת הבית הריוח

לאמצע שהרויח זה באומנותו: חלה.

בפשיעה כדמפרש בגמרא: גב׳ סנא

אומנות המלך. וטעמא כדפרישית אבל

אומנות אחרת שנפל בה מעלמו הריוח

שלו: או פולמוסטוס. שוטר ורבינו חננאל

פי׳ פולמוסטום לוחם מלחמות בלשון

יון: מחמת אחין. כמנהג העיר לקחת

מכל בית שוטר אחד לפי הזמו ההבוע

או לחדש או לשנה: מחמת עלמו.

מחמת חשיבותו ומחמת חריפותו:

ברכת הבית ברובה. שאילו היה דר

עמהן היה הבית מתברך בגללו:

וליתבו ליה. קלת מזונות ויפחתו לו לפי

חסרון ברכת הבית בגללו שאין דר

עמהם: לנים פחים. לישנה דקרה

לנים פחים בדרך עקש הלנה והקור

פח ומוקש בדרך עקש כי בידו הדבר

תלוי להשמר מן הלנה. ויש מפרשים

לנים פחים קור וחום:

בותבר' ה"ג החחיו שעשו מהלחו

האב את אחד מבניו לשמוח אתם החתו

ובידו דורונות שכן דרך שושבינות

נוטל דורון לשמחת חופת חבירו ואוכל

עמו וזה יחזיר לו כמו כן כשישה חשה

כדתניא לקמן (דף קמה.) ה' דברים

נאמרו בשושבינות. רעה דוד (ש"ב טו)

מתרגמינן שושבינא דדוד: חורה

שושבינות. כשיחזור זה הבן וישה חשה

וזה יחזיר שושבינותו חזרה לחמלע:

נגבים בב"ד. כדין מלוה אביהם. ובגמ'

פריך עלה ומשני לה נגבית בבית דין

כדין מלוה: אבל השולה להבירו. בלא

חופה אי נמי בחופתו ואינו הולך

לאכול שם ולשמוח עמו בחופתו אין

זה דין שושבינות אלא מתנה בעלמא

וגמילות חסד ואינה נגבית בב"ד:

גב" ורמינהי שלה לו אביו שושבינות.

כלומר שלח על ידו ולצרכו

שהוא יאכל וישמח עמו דהא לקמן

מפליג בין שלח אביו שושבינות לשלח

לו אביו שושבינות: הוורה לו. לאותו

הבן ולא לאמצע כדקתני מתניתין

וקשיא למתניתין דסבירא ליה להאי

תנא דכיון דשלח האב על יד זה הבן

חפץ הוא שלו לבדו יחזיר שושבינות

ולא לשאר בניו: חוזרם מן האמלע.

דמלוה על היתומים לפרוע חובת

אביהן: נשתלחה לאביו סנן. כדמתרן

לה ואזיל (2) וחוזרת לאמצע דמתניתין

היינו חוזרת מן האמלע כדמפרש ואזיל

אבל היכא דשלח אביו שושבינות ע"י

חלבה במי במי באוצובו

מסורת הש"ם

 $m{\hat{\sigma}}$ [כתובות קג.], $m{\hat{c}}$ ב"מ קו: $m{u}$ ג: כתובות ל. $m{u}$ "ט, $m{u}$ [מבואר בככורות $m{c}$.] ד) [מוס' פסחים פ"ג], ד) בס"א: עס, ו) בס"א: לכל האחין, ז) וב"מ קה.ן, ק) ווע"ע יאחוק(ז) [כ מיקט], יא דים ברכמ], מוס' כתובות קג. ד"ה ברכמ], ש) [ברכות לג:], י) [ע" מוס' כתובות ל. ד"ה הכל ובע"ו ג: ד"ה שותר כתבה דבר זה בשם מדרש רבה פ' מלורע פ' טון,

תורה אור השלם

1 צַנִּים פַּחִים בַּדֵרֶךְ עַקַשׁ שומר נפשו ירחק מהם:

הגהות הב"ח

 (A) גמ' ברכת הבית אין הכי (מי: (ב) שם נימא תנו לי שושביני: (ג) רשב"ם ד"ה נשתלמה וכו' ואול וחזרה לאנע: (ד) ד"ה ושמואל וכו' על ידו וראוי היה לחזור לו וכו׳ דאיו הבכור נוטל בה פי וכו' דמין הבכור נוטג בה פי שנים: (ה) תום' ד"ה חלה וכו' ובאונס דהכא אין חילוק. נ"ב פי' הא דמחלק במוספתא בין יש לה קצבה לאין לה מיירי באונס דהכא במתני' כמותם ליטכו במותר לימוף כם רבין בפשיעה אין חילוק בין אין לה קלבה ליש לה קלבה דבכל גווני משל עלמו והכי איחא בפסקי תוספות ועי׳ בטור חו״מ סימן קע"ו: (ו) ד"ה אבל וכו' דהכא הוי באקראי וכו' כן הוא

מוסף רש"י

ברכת הבית ברובה. זני אדם ברכת הביח ברובה. כפ מזט שעחרין זה את זה משתכרין ומול דרבים עדיף (כתובות קג.). וליתבו ליה לפי ברכת הבית. לפי מה שנתמעטה ברכת הבית לפי לום שמתתעם כלכם הכל בידי ביליאתו (שם, עריש). הכל בידי שמים. מחושות ומכאובות הבאים לאדם, כולם על ידי גזירת שמים (ע"ז ג:) אם באים פורעניות על האדם גזירת המלך סיל (כתובות ל.). חוץ מצינים פחים. קול וחום פחים. קור וחוס (מט) כנים לנה, פחים חולי הבא על ידי חום, כמו (שה"ש ב) עד שיפוח היום (ע"ז ג:) או: קור הגופח (ב"מ שוים שפעמים שבאים בפשיעה

מוסף תוספות

א. דתרוייהו חיותא נינהו. רש"ע במודות וד: לקיי כתונות נכ: ב. ומשמע אפי׳ כשחלה בפשיעה. ר״ן, ועיין הגהות הכ״ח ה׳, ועיין רעכ״ה. ג. [ד]לעולם אל יבואו עליו באונס אם רוצה בואו כליו באונס אם ידבו ליזהר. מוס' כמונות ל. T. במה שנגזר עליו בשעת יצירה. מוס' ע"ו ג: ַה. אבל צדיק או רשע לא, דשני דרכים נתונים לפניו הטוב והרע. שת 1 נ״א : אלמא לא לאדם שהולך אנה ואנה כאנטונינוס לא היה בידו להסתר מן החמה, אבל ביושב בביתו יבנה לו בית

רבינו גרשום (המשך)

לפי שכשהן חוזרין ופורעין כפי שכשהן החדרן זפודעין בשביל אביהן חוזרין לאמצע ופורעין בשוה ולעולם כדקתני ברייתא: והא עשו מקצתן . שושבינות התני. דמשמע שהז שושבינות קוני. רמשמע שהן עשו לאחרים ושלחו דורונות ועכשיו כשהיא חוזרת חוזרת לאמצע ואכתי קשיא ברייתא למתני. אימא הכי לעולם כדקתני ברייתא ומתני' תריץ . ליה הכי שטשו שושריווח

בו האזה התסיבה היב להחור להיד להחור על פי שבה לפשה הידי הוד לאמביב לא לבב בלבו לפי שבים בל כל כל בהאד בים בים ב בכמרחזק ושטושבינות זה הידה לבא לאחיו שמה ולא החזיק בה בחייו. ומקשהי מכלל דאידך המשלם בעי שלומי אע"ים שמת שושבינו ואמאי חייב הא מצי למימר להו תנו לי שושביני שמת ואשמח עמו ואחזור לו שושבינות ואי לא לא אחזיר לשום אדם אחר תחתיו: מי לא תניא. דהכי מצי טעין: דתניא מקום שנהגו להחזיר קדושין. כשמת אחד מהן הארוס או הארוסה מחזירין:

ברבת הבית ברובה. פי׳ רגינו חננאל נר לאחד נר למאה ויש מפרשים דמולה דבי תרי עדיף יוקשה מדפריך בסמוך ליחבו לפי ברכת הבית וכי ידעינן כמה הוי וכמה נתברך הבית בגללו ואומר רבינו תם אין הכי נמי יכולין לידע כמה הוליאו

בשנה ראשונה וכמה הוליאו בזו ואין נראה לר"י שהרי אין כל השנים שוים במול אחדים:

חקה ונתרפא בו'. ומניא נמוספ׳ (פ"י) במה דברים אמורים ברפואה שיש לה קלבה אבל רפואה שאין לה קלבה הרי היא בכלל מזונות א ויתרפה מן האמלע ב וכן בכתובות (דף נב:) גבי אלמנה אומר רפואה שיש לה קלבה הרי היא בכלל כתובה ושאין לה קלבה הרי היא כמזונות (ס) ובאונם דהכא אין חילוק בין אין לה קלבה ליש לה קלבה כן תירץ הר"י: אבל חלה באונם נתרפא מן האמצע. ולא דמי להא דתנן לעיל (דף קלט.) אין הקטנים נזונים על הגדולים (ו) הכא הוי באקראי בעלמא אבל התם לעולם כן הוי שהקטנים מפסידים יותר מזונות: הכל בידי שמים חוץ מצנים פחים. פירוש אריא וגנני מצנים פחים. הבאים על האדם הכל נגזר בידי שמים אבל לנים פחים מזה לא נגזר עליו כלו׳ יכול לשמור ג אבל ודאי אם רוצה לאבד עצמו באש או בנהר יכול לאבד עלמו אע"פ שלא נגזר כלום ולא דמי להא דאמר ש הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים דהתם מיירי במדות של אדם ד מה יהיה גבור או חלש עשיר או עני ארוך או קלר [חכם או טפש]ה כדאיתא בנדה בפרק כל היד (דף מו: ושם) אבל הכא מיירי במאורעות הבאות על האדם: חוץ מצנים פחים. דהיינו קור וחום כדמשמע ברים מסכת ע"ו (דף ג: ושס) והא דאמרינן בהמקבל (בבא מציעא דף קו:) והסיר ה' ממך כל חולי זו לינה הכי פירושו שיתן לך דעת לשמור מן הצינה ליתן לך בגד ללבוש י ובירושלמי אמר שאנטונינוס היה מן לנתא אמר ליה דא ללותא בתמיה יתיר חד כסו ולנתא אזלא א"ל יהא רעוא דתשתזיב מן שרבא אמר ליה הא ודאי ללותא דכתיב ואין נסתר מביאין דורונות לכבוד החופה ונותנין לבנו ועל האב היה לפרוע כשהיו

לו לילך בדרך אמר ליה לרבי ללי עלי אמר ליה יהא רעוא דתשתזיב מחמתו : האחרן שעשו למקצת שושבינות. שכך היה מנהג כשהאב היה עושה חופה לבנו היו שושבינים

מתני' אחין השותפין שנפל אחר מהן לאומנות נפל לאמצע חלה ונתרפא נתרפא משל עצמו: גמ' תנא האי אומנות לאומנות המלך תנו רבנן "אחד מן האחין שמינוהו גבאי או פולמוסמום אם מחמת האחין לאחין אם מחמת עצמו לעצמו אם מחמת אחין לאחין פשיטא לא צריכא ידחריף טפי מהו דתימא חורפיה גרים ליה קא משמע לן תנו רבנן יאחד מן האחין שנטל מאתים זוז ללמוד תורה או ללמוד אומנות יכולין האחין לומר לו אם אתה אצלנו יש לך מזונות אם אין אתה אצלנו אין לך מזונות וליתבו ליה כל היכא דאיתיה מסייע ליה לרב הונא שדאמר רב הונא יברכת הבית ברובה וליתבו ליה לפי ברכת הבית 🐠 הכי נמי: יחלה ונתרפא נתרפא משל עצמו: שלח רבין משמיה דר' אלעא ילא שנו אלא שחלה בפשיעה אבל באונם נתרפא מן האמצע היכי דמי בפשיעה חכדרבי חנינא ידאמר רבי חנינא הכל בידי שמים חוץ מצנים פחים שנאמר יצנים פחים בדרך עקש שומר נפשו ירחק מהם: מתני' יהאחין שעשו מקצתן שושבינות בחיי האב חזרה שושבינות חזרה לאמצע שהשושבינות 'נגבית בבית דין אבל בהשולח לחבירו כדי יין וכדי שמן אין נגבין בב"ד מפני שהן גמילות חסדים: **גמ'** ורמינהי לשלח לו אביו שושבינות כשהיא חוזרת חוזרת לו °נשתלחה לאביו שושבינות כשהיא חוזרת חוזרת מן האמצע אמר רבי אםי א"ר יוחנן כי תנן נמי מתניתין נשתלחה לאביו תנן והא אחין שעשו מקצתן שושבינות קתני תני למקצתן והא חזרה שושבינות קתני ה"ק חזרה לגבות נגבית מאמצע רבי אם אמר לא קשיא כאן בסתם כאן במפרש כדתניא שלח לו אביו שושבינות כשהיא חוזרת חוזרת לו שלח אביו שושבינות סתם כשהיא חוזרת חוזרת לאמצע

מת הוא אין מחזירין מ"ם יכולה היא שתאמר

נושאים גם הם נשים ולכך חוזרת מן האמצע שהרי היה על האב לפרוע: בנו לאחרים מודה תנא דמתני׳ דחוזרת לאותו הבן לבדו כברייתא:

שלח שושבינות לאחרים וכשהיא חוזרת חוזרת לאמצע וכו"ף וברייתא דקתני חוזרת לאותו הבן לבדו לא קשיא מתני' בסתם ששלח סתם ע"י אחד מבניו ולא פירש דלדעת בן זה שלח הלכך חוזרת לאמלע אבל הברייתא במפרש השושבינות תחזור לאותו הבן הלכך חוזרת לו ואינה חוזרת לאמצע: **כדתניא שלה לו אביו שושבינות**. כלומר נתן לו אביו מעות ושלחו לעשות שושבינות כשחוזרת חוזרת לו

לבדו אבל שלח אביו שושבינות סתם ולא ייחד לאחד מבניו אף על פי שעל ידי אחד מבניו שלח אינה חוזרת לו לבדו אלא לאמלע:

ושמואל אמר. לעולם כדקתני ברייתא דהאב השולח שושבינות על יד אחד מבניו חורת לאותו הבן לבדו ומתניתין דקתני חורת

לאמצע ה"מ שמת הבן שנשתלחה שושבינות על ידו (ד) ורוצה היה לחזור לו אלא שמת וייבם אחד מן האחים את אשתו ורחמנא

אמר (דברים כה) יקום על שם אחיו לנחלה ודינו היה ליטול השושבינות במקום אחיו אי לאו דקרייה רחמנא בכור כדכתיב (שם) והיה הבכור וגו'

סמת [דברם כה] יקום על שם מחיו למוכם הצימו שים פשור שהושפינות בנקום מחיו להי שנים הלכך חחרת לחמלע לכל החחין: ותקשה וחץ הבכור נוטל בראוי כבמוחזק נלעיל קכה:] ואמרינן לקמן נקמה:] דאין בכור נוטל פי שנים הלכך חחרת לחמלע לכל האחין: ותקשה גמרא מכלל דאידך. אותו שבשתלחה לו שושבינות על ידי זה הבן שמת בעי שלומי בתמיה וכי יש לו לשלם שושבינות ליורשי שושבינו שמת וחלל יכול לומר תנו לי שושביני ואשמה עמו ואוכל בחופתו כמו ששתח גם הוא ואכל בחופתי וכיון שמת נפטרתי

מלשלם שכן מנהג שושבינות להביא דורון ולאכול עמו בחופתו: **מקום שנהגו להחזיר קדושין.** אחר מיתת האשה בימי אירוסין כדמפרש ואזיל:

ורבי

תנו

חורה. לגבות: רבי אסי אמר. לעולם מתני' כדקתני שהאב

ושמואל אמר הכא ביבם ַעַסקינן יּ שאינו נומל בראוי כבמוחזק מכלל דאידך משלם שושביני ואשמח עמו מי לא 😉 לימא תנו לי תניא סמקום שנהגו להחזיר קדושין מחזירין מקום שנהגו שלא להחזיר אין מחזירין ואמר רב יוסף בר אבא אמר מר עוקבא אמר שמואל לא שנו אלא שמתה היא אבל

בג א ב מיי פ"ע מההי מחטת הלכה ו סמג עשין פנ טוש"ע חו"מ סי קטו סעיף ה וסי רפט סעיף ג: טוד ג מיי שם הלכה יא טוש"ע שם סי קטו סעיף

קמר:

ד: מה ד מיי שם ופי״ח מהלי אשות הלי ד סמג שם וסי מח טוש״ע שם וטוש״ע אה״ע סי לד סעיף ו:

מהייע פי" נד פעיף ו' . בו ה מי" פ"ט מהלכות נחלות הלכה יא פמג עשין לו טוש"ע חו"מ פר קעו פעיף ד: בו ו ז ח טוש"ע שם פ"ב: בח ט מיי שם הלי יד וער בהשגות ובמגיד משנה וסמג שם טוש"ע ח"מ סי' רפו

וטמנג שם טושיע לוימו שלי לפו סעיף ד ה: בוש י מייי פ"ז מהלכות זכייה ומתנה הלכה ב ויג סמג עשין שם טוש"ע אה"ע סימן

ב כ מיי שם הלכה טו טור לה"ע סי הנכה כו עות לה"ע סי ס: בא ל מיי פ"ט מהלכות נחלות הל' יד ועיין במ"מ סמג עשין לו טור שו"ע חו"מ סי' רפו ס"ה:

בב מ חיים שם הלי ע עיי בהנ"ל טוש"ע שם סעיף ד:

רבינו נרשום

דכתב לה: במעמד שלשתן. הנותן והמקבל ובעל חוב: קנה. בלא שטר ובלא משיכה ילא ידעינז טעמא מאי: פֿים' האחין השותפין. שלא חלקו ירושת אביהן שנפל אחד מהן לאומנות המלך: נפל לאמצע. מה שמרויח באותו אומנות יחלק עם אחיו וזו היא אומנות המלד שהיו מתחיליז אומנות המכן שהיו מחוזיכין מבית שבראש המבוי למנות בעל הבית גבאי מנת המלך מן בני העיר ומה שמרויח באותו ממון הוא שלו בשכר באותו ממון הוא שלו בשכר שמקבצו והקרן נותן לאוצר המלך וחודש או שנה יהיה זה גבאי וחודש אחר שכנו הקרוב הסמוך לו וכן הולכין כסדר הבתים לכל בית חודש וכשהגיע לבית זה של אחין . הללו ומינו אחד מהז השכר הללדו הלו האון האון השכו לאמצע: חלה ונתרפא. אין מתרפא מתפוסת הבית בשחלה בפשיעה אלא מחלקו מתרפא: תנא לאומנות המלך כדאמרן: פולמוסטוס. שוטר: אם מחמת פולמוסוס. שוטון אם מוזמות אחין. שהזמן בא על בית אביהן ודאי מחמת הבית של אחין מינוהו והשכר לאמצע שהבית גורם וכתפוסת הבית רמי. ואם מחמת עצמו שהיו יודעים שיש באחד מן האחין זריז מאד על כמה בתים וריז מאד על כמה בתים ונתנוהו לזה בשביל חריפותו השכר לעצמו: מהו דתימא חורפיה הוא דקא גרים ליה. חורפיה הוא דקא גרים ליה. שבירדרו מן האחים ודמי כמאן דדרגו בשבילו קמ״ל דהשכר לאמצע הואיל דמן הבית הוא: שנטל מאתים זוז. מתפוסת הבית ומבקש שיתנו לו מזונות מתפוסת שיותו עד מוזמות מותפוסות הבית יכולים לעכב בידו ולומר לו אם את כו'. אמאי ליתבו ליה מוזנות כל היכא דאית בידה. מדלא יהבינן לו. מסייע ליה לרב הונא דאמר ברכת הבית ברובה. כלומר נר לאחד נר למאה שאם היו נו לאחון נו למאח שאם היו ה' אחין והיו מופרשין זה מזה כל אחד ואחד להוצאתו מסתפקים בי' פשיטים ליום ועכשיו כשהם בהוצאה אחת דיו להח ח' משימית ומשוח הכי אין נותנין לו הוצאתו בכל מקום שהוא דנמצאו מפסידין שאר אחין. ומקשי' וניתבו כל היכא דאיתא. כפי ברכת בלית שיתן כפי חלקו המגיעו הבית שיתן כפי חלקו המגיעו מאותן ח''. ומשני אין הכי נמי דליתבו ליה: צנים פחים. שלא שימר עימו מן הצנה הנופחת: פים' האחין שעשו מקצתן שושבינות בחיי אביהן.

נשתלחה לאכיו שושבינות. יל חיד שהור את בשה האהב. בשהו אחרות הוראל את אמובב. וקשה א כהוב יוקשה להקף אמובב. נשתלחה לאכיו שושבינות. השיטיא אשה לבנו ושיגרו לו אחרים דרורנות או שנשא האב אשה אחרות ושילחו לו ולא חספיק לשלם לשלם להם עד שמת האב וצריכין היורשין לפרוע שהרי נגבית בבית דין כשהיא חזורת כשפורשין היתומים פורעין בשוח. קתני מיהת כשהיא חזורת חזורת לו ולא לאמצע וקשיא למתני׳: כי תנן נמי מתני׳ חזרה לאמצע כשנשתלחה לאביו תנן